

Raadsvoorstel

Agendanr. :
Reg.nr. : 96568
B&W verg. : 30 oktober 2012
Commissie : BZ
Cie_verg. : 29 november 2012
Raadsverg. : 11 december 2012

Onderwerp: regionale samenwerking

1) Status

Op grond van uw bevoegdheid kaders voor beleid op hoofdlijnen te stellen, bieden wij u ter vaststelling dit voorstel over regionale en subregionale samenwerking aan.

2) Samenvatting

De regio Noordoost-Brabant is voor ons een natuurlijke samenwerkingspartner. Samen met 19 andere gemeenten, bedrijfsleven en andere maatschappelijke partners werken we hard aan een sterke regio. Met als doel om lokale en bovenlokale doelen te bereiken, zoals:

- het stimuleren van de lokale en regionale economieën en arbeidsmarkten.
- het volgen van demografische ontwikkelingen om zo in te spelen op ontvolking en vergrijzing;
- het kunnen uitvoeren van lokale taken, zoals de decentralisatie-opgaven vanuit het Rijk;
- het versterken van en het vorm geven aan een collectieve identiteit van de regio;
- het bundelen van kracht ten behoeve van een regiolobby en public affairs.

Voor de toekomst van onze stad en van de regio Noordoost-Brabant is een sterke regio noodzakelijk. En deze noodzaak groeit. Het belang van effectief samenwerken binnen de regio en subregio's neemt verder toe. Dit belang onderschrijft ook de adviescommissie Krachtig Bestuur in haar rapport 'Veerkrachtig bestuur in Noordoost-Brabant'. We hebben met interesse kennis genomen van dit rapport met voorlopige aanbevelingen. Het houdt ook ons een spiegel voor. Soms een kritische noot. Meestal een bevestiging van de ingeslagen weg. Grosso modo onderschrijven we de rode draad in het rapport: voor een sterke toekomst zijn zowel een sterke regio als sterke subregio's nodig. Daar willen we aan meewerken en onze inzet op blijven focussen. Binnen welke kaders we dat doen leggen we u hier in dit raadsvoorstel voor. We vragen u in te stemmen met continuering en intensivering van de ingezette beleidslijn op het gebied van:
> regionale en subregionale samenwerking;
> bestuurlijke organisatie;
> over de wijze waarop we dit in 's- Hertogenbosch invullen.

Concreet leggen we u 11 beleidslijnen voor die wij, samen met u, als gemeente 's-Hertogenbosch zouden willen hanteren. Deze beleidslijnen staan gespecificeerd in het dictum van dit voorstel.

3) Voorstel

Bijgaand concept – raadsbesluit vaststellen waarin wordt gevraagd om te besluiten tot:
Instemmen met continuering en intensivering van de ingezette beleidslijn:

Op het gebied van regionale en subregionale samenwerking:

1. Is het vertrekpunt, ook bij samenwerking, de autonomie van de gemeenten;
2. Nemen we het voortouw in de regio Noordoost-Brabant, samen met de gemeente Oss;

3. Intensiveren we de regionale ruimtelijke economische triple helix samenwerking en ontwikkelen die verder;
4. Intensiveren we de aandacht voor de subregio Meierij;
5. Nemen we de verantwoordelijkheid voor de regionale afstemming van gemeentelijke taken.

Op het gebied van bestuurlijke organisatie:

6. Nemen we geen initiatief ten aanzien van discussies over herindeling. We staan open voor voorstellen vanuit Maasdonk en/of de provincie;
7. Stimuleren we, onder bepaalde condities, dat het regionaal bedrijventerrein Heesch-West onderdeel wordt van 's-Hertogenbosch;
8. Verzoeken we het college raadsvoorstellen over herindeling tijdig aan te bieden.

Over de wijze waarop we dit in 's-Hertogenbosch invullen doen we de volgende uitspraken:

9. We willen de controlerende taak van de gemeenteraden bij gemeenschappelijke regelingen waar nodig en mogelijk versterken. We vragen het college om hiervoor initiatieven te nemen en in overleg te treden met de andere gemeenten;
10. We zien het college als de gesprekspartner van Gedeputeerde Staten. Uiteraard binnen het reguliere mandaat;
11. We vragen het college het beleid uit te voeren conform de reguliere taakverdeling tussen raad en college, waarbij:
  - o inhoudelijke zaken aan de raad worden voorgelegd in de voorjaarsnota en de begroting.
  - o Waar nodig tussentijdse informatie wordt verstrekt aan de hand van raadsinformatiebrieven;
  - o in het jaarverslag verantwoording wordt afgelegd over het optreden van het college in samenwerkingsverbanden.

Steller : Wehrung

Tel. : (073) 615 95 70

E-mail : m.wehrung@s-hertogenbosch.nl

4) Aanleiding

De regio Noordoost-Brabant is voor ons een natuurlijke samenwerkingspartner. Samen met 19 andere gemeenten, bedrijfsleven en andere maatschappelijke partners werken we hard aan een sterke regio. Voor de toekomst van onze stad en van de regio Noordoost-Brabant is een sterke regio noodzakelijk. En deze noodzaak groeit. Het belang van effectief samenwerken binnen de regio en subregio's neemt verder toe. Dit belang onderschrijft ook de adviescommissie Krachtig Bestuur in haar rapport 'Veerkrachtig bestuur in Noordoost-Brabant': het rapport stelt vast dat voor een sterke toekomst zowel een sterke regio als sterke subregio's nodig zijn. Daar willen we aan meewerken en onze inzet op blijven focussen. Binnen welke kaders we dat doen leggen we u hier in dit raadsvoorstel voor. Hiermee komen we ook tegemoet aan uw motie van 11 september 2012. Hierin roept u ons op om uiterlijk eind 2012 met een raadsvoorstel te komen over regionale samenwerking. Graag voeren we uw motie uit. Wij vinden het belangrijk u over dit onderwerp in stelling te brengen. De motie treft u als bijlage 3 van dit raadsvoorstel aan.

5) De uitgangspunten voor beleid

We schetsen hier onze bestuurlijke beleidsuitgangspunten en inzet op het gebied van regionale en subregionale samenwerking. Het vertrekpunt voor ons gemeentelijk beleid op het gebied van regionale samenwerking is het coalitieakkoord. Hierin wordt gesproken over intensivering van de regionale samenwerking. In mei 2011 vertaalden we het coalitieakkoord in tien uitgangspunten voor beleid. Aan de hand van deze uitgangspunten geven we onze bestuurlijke en ambtelijke inzet op regionaal en subregionaal niveau momenteel vorm. We hebben u over deze uitgangspunten geïnformeerd in een brief d.d. 24 mei 2011 (bijlage 2). En bij de brief die ging over het project Krachtig Bestuur d.d. 17 januari 2012 (bijlage 6).

a). Bestuurlijke uitgangspunten voor regionale en subregionale samenwerking

De uitgangspunten waren inhoudelijk niet nieuw. We hanteren ze al langer in onze omgang met de regio en subregio. Het doel van deze ordening en vastlegging van het beleid was om 'alle neuzen dezelfde richting uit' te hebben. De uitgangspunten van beleid zijn:

- > We staan positief ten opzichte van regionale en subregionale samenwerking;
- > We stellen de kracht van gemeenten centraal;
- > We zijn voorstander van decentralisatie van taken;
- > We zijn partner in en trekker van het regionale netwerk;
- > We hechten waarde aan nabuurschap;
- > We brengen samenhang aan als dat mogelijk is;
- > We zien grenzen aan de samenwerking;
- > We sluiten onze ogen niet voor herindeling;
- > We intensiveren ook de samenwerking met de provincie;
- > we dragen onze standpunten extern uit.

b). Reguliere begrotingscyclus

Conform de afspraken met uw raad leggen we u onze beleidsvoornemens ten aanzien van regionale samenwerking – zoals Brabantstad en regionale samenwerking – via de begroting voor. Hierin waren ook de kosten opgenomen. In de jaarverslagen informeer(d)en we u over de voortgang en uitvoering. Dit alles als onderdeel van de reguliere begrotingscyclus. Deze werkwijze zullen we ook naar de toekomst toe voortzetten.

6) De uitvoering van beleid

De tijd staat niet stil: er gebeurt veel op het gebied van intergemeentelijke samenwerking. Tussen overheden onderling én met andere maatschappelijke partners. Bestuurlijk en ambtelijk is hierop actief ingezet.

We schetsen hier de huidige beleidsuitvoering binnen:

- a. de regio Noordoost-Brabant (NOB)
- b. de subregio Meierij
- c. enkele andere samenwerkingsvormen: de veiligheidsregio, de RUD's en binnen de waterketen

A). De samenwerking binnen de regio Noordoost-Brabant

> Al langer bestaat economische samenwerking in de vorm van de 5-Sterrenregio. Vanaf 2009 werd dit aangevuld door het initiatief van een bestuurlijke (netwerk)samenwerking in Noordoost-Brabant (NOB). Dit betreft een samenwerking tussen de 21 (inmiddels 20) gemeenten en de waterschappen Aa en Maas en Dommel. Dit mede naar aanleiding van de 'beweging' van de provincie Noord Brabant het bestuurlijk overleg op te schalen naar 4 regio's: West, Midden, Zuidoost en Noordoost. Dit moest in de plaats komen van talloze landelijke en stedelijke regio's (waaronder Waalboss).

> In 2010 leidde deze samenwerking tot een bestuursconvenant tussen de 20 gemeenten en waterschappen: het 'Pact van Ruwenberg'. Het is een vrijwillige, maar niet geheel vrijblijvende, samenwerking. De samenwerking concentreert zich vooral op ruimtelijk-economische thema's. En is gebaseerd op een gezamenlijk opgestelde agenda 'Richting 2020'. Dit is een ambitiedocument met een samenhangend programma en een TOP-10 aan prioriteiten (zie bijlage 4). In dit document staan vooral de bestaande ambities en uitvoeringsprogramma's van onze stad (en de andere gemeenten in de regio) opgenomen. De agenda 'Richting 2020' is inhoudelijk verbonden met andere belangrijke agenda's zoals de Agenda van Brabant, De Gebiedsagenda Brabant, de Strategische Agenda BrabantStad en rijksbeleid (topsectorenbeleid).

> Door de huidige economische situatie zoekt de regio (nog) nadrukkelijker de samenwerking met andere partners: bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties. Dit leidde in 2011 tot een 'quadriple helix' samenwerking: het 4O-overleg. De vier o's zijn dan: **o**verheden, **o**nderwijs, **o**ndernemingen en **o**verige partijen.

> In 2011 zijn de bestuurlijke samenwerking NOB en de economische samenwerking 5-Sterrenregio gefuseerd tot de '5-Sterrenregio NOB'. Vanaf dat moment is aan de bestuurlijke organisatie NOB een 'Strategisch Beraad' toegevoegd (zie bijlage 5). Het Strategisch beraad bestaat uit sleutelfiguren uit de twee gefuseerde gremia. Dit beraad heeft de reeds aanwezige focus op "Food-Health-Farma" bevestigd. Deze focus wordt momenteel aangescherpt tot het thema 'Agrofood'. Een bijbehorend projectenprogramma is in ontwikkeling. Agrofood is een van de topsectoren van het Rijk en onderzoek heeft uitgewezen dat het een van de sterkste en belangrijkste economische innovatiesectoren van de regio is.

> Onderwijs en arbeidsmarkt is in 2012 als thema onder de strategische agenda van '5 sterren Noordoost-Brabant' gebracht. Ondernemers, onderwijs en overheden werken in *5* Noordoost-Brabant Werkt!* samen aan oplossingen voor de huidige (crisis) en toekomstige (krapte) problemen op de arbeidsmarkt. Het is een samenwerkingsverband dat ernaar streeft om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt met elkaar in evenwicht te brengen. Vertrekpunt hierbij is de vraag vanuit de markt.

> De huidige regionale samenwerking is tot stand gekomen om de 'bestuurlijke drukte' te verminderen. Zo zijn Waalboss, de 5-Sterrenregio en de Reconstructiecommissies in één overleg samengebracht. Verdere vermindering van de 'bestuurlijke drukte' ligt voor de hand.

> De ambtelijke werkorganisatie van de regio bestaat uit een inbreng vanuit de deelnemers zelf. Alleen de regiomanager wordt door alle partners betaald uit een werkbudget. Dat bestaat uit een jaarlijkse bijdrage van € 0,33 per inwoner. In onze begrotingen is daar de laatste jaren specifiek een bedrag voor gereserveerd en aan uw raad voorgelegd.

> Versnelling Jeugdzorg: met de provincie is afgesproken om de twintig gemeenten in Noordoost-Brabant versneld, namelijk met ingang van 2013, medeverantwoordelijk te maken voor: beleid, inkoop en uitvoering van enkelvoudige ambulante jeugdhulp. Medeverantwoordelijk omdat de formele financiële verantwoordelijkheid en risico's bij de provincie blijven. In Noordoost-Brabant lopen we daarmee vooruit op de formele decentralisatie van bevoegdheden en middelen naar gemeenten op basis van de nieuwe wet op de jeugdzorg per 2015.

B). De samenwerking in de subregio Meierij

In het Meierijgebied werken we samen met de gemeenten Heusden, Vught, Haaren, Boxtel, Schijndel, Sint Oedenrode en Sint Michielsgestel.

De samenwerking concentreert zich rond de volgende thema's:

> Projectmatige samenwerking. Onder meer op het gebied van de Groene Delta, A2, A59, N65, N279 en de Zuid-Willemsvaart. Onze gemeente is soms trekker en soms actieve deelnemer in deze projecten.

> Specialistische taken. Wij vervullen voor een aantal specialistische taken de trekkende rol in een centrumgemeenteconstructie. Denk aan: verslavingszorg, Werkplein, maatschappelijke opvang en leerplicht. Zo is er onder meer een portefeuillehoudersoverleg Maatschappelijke Zaken.

> Voorbereiding decentralisaties/transities in het sociale domein. De decentralisatie van het jeugdbeleid wordt regiobreed aangepakt en subregionaal uitgewerkt. Werken naar Vermogen en AWBZ worden aangepakt in Meierijverband. Deze samenwerking lag stil na de val van het kabinet Rutte I, maar zal naar verwachting weer opgepakt gaan worden.

> Er zijn tal van bilaterale projecten. Zoals de gebiedsontwikkeling rondom Kloosterstraat met Sint Michielsgestel, het herstel van de Moerputtenbrug met Heusden, de Randweg met Vught.

Op verzoek verlenen wij verder, incidenteel en structureel, diensten aan andere gemeenten. Voorbeelden zijn archeologie, geo-informatie, afvalinzameling en inspectietaken.

In deze bestuursperiode hebben wij overleg gehad met de colleges van alle buurgemeenten in het Meierijgebied. Daaruit kwam de behoefte naar voren om de strategische regionale samenwerking niet alleen in de regio Noordoost, maar ook in het Meierijgebied vorm te geven. De schaal van Noordoost is immers vaak te groot voor de meeste subregionale projecten. Diverse buurgemeenten hebben er behoefte aan dat wij ons in het grotere regionale verband nadrukkelijker mede laten zien als vertegenwoordiger van de Meierij.

De zes Meierijgemeenten (subregio minus 's-Hertogenbosch en Heusden) hebben te kennen gegeven op brede schaal te willen gaan samenwerken. Het ziet er naar uit dat ze dit willen doen door ambtelijke bundeling op tal van terreinen, met behoud van ieders bestuurlijke verantwoordelijkheden.

De zes gemeenten kennen een vergelijkbare opgave en omvang. Heusden zoekt een soortgelijke samenwerking in de Langstraat.

Wij juichen deze ontwikkelingen toe. We zijn van mening dat samenwerking tussen drie organisaties die ongeveer even groot zijn meer kansen op succes heeft. Bovendien is dit doelmatiger dan de samenwerking tussen één grote gemeente en zeven veel kleinere organisaties. We hebben aangegeven graag te praten over de samenwerking en afstemming tussen deze samenwerkingsverbanden en onze gemeente.

C). Enkele andere samenwerkingsvormen binnen onder meer:

➤ *De veiligheidsregio*

We werken zowel in de regio als in de Meierij intensief samen op het gebied van veiligheid.

- Wij vervullen zowel bestuurlijk als ambtelijk een trekkersrol in de aansturing van de veiligheidsregio. Dat gaat verder dan het vervullen van de wettelijk voorgeschreven bestuursrol in de Veiligheidsregio. Samen met een aantal andere gemeenten:

- geven we invulling aan het begrip verlengd lokaal bestuur;
- zorgen we dat colleges en gemeenteraden in positie blijven;
- bevorderen we dat de Veiligheidsregio “van en voor de gemeenten” blijft.

- De gemeenten in de regio zorgen, onder leiding van de coördinerend gemeentesecretaris uit Uden, dat alle gemeenten in de regio bij rampen en crisissen hun specifieke crisistaken kunnen vervullen. Binnen de crisisbeheersing voelen we als grootste gemeente een grote verantwoordelijkheid. Om die reden leveren we onder meer:

- * een communicatieteam aan de getroffen gemeente(n) bij zwaardere incidenten;
- * en voeren we enkele specifieke crisisprocessen voor de hele regio uit.

- Ook hebben we, samen met een paar andere gemeenten, de samenwerking ingezet op het gebied van integrale veiligheid. Door deze samenwerking zijn we gezamenlijk een sterkere partner voor de politie en het Openbaar Ministerie. Ook voor de aanstaande nieuwe politieregio is inmiddels de samenwerking tussen de gemeenten opgezet. Als een van de eerste in Nederland.

De samenwerking op het gebied van veiligheid is de afgelopen jaren zo stevig ontwikkeld dat onze regio op dit punt in de landelijke kopgroep zit.

➤ *De RUD's*

Ook op het gebied van de regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) hebben we de samenwerking met andere gemeenten gezocht. Zowel bestuurlijk als ambtelijk trokken we mee aan de vorming van deze dienst. Met instemming van de andere gemeenten hebben we daarin aanvankelijk gezocht naar een model waarbij er twee uitvoeringsstations zouden komen. Eén daarvan zou in 's-Hertogenbosch komen. Dit uitvoeringsstation zou werken voor het Meierijgebied. Het rijk en de provincie wilden hier niet aan meewerken. Om die reden is uiteindelijk gekozen voor één regionale uitvoeringsorganisatie. Alle gemeenten en de provincie dragen taken over aan deze organisatie.

Ook wij willen meedoen aan deze regionale uitvoeringsorganisatie. We verwachten binnenkort hierover een voorstel aan u voor te leggen.

➤ *Samenwerking in de waterketen*

Tussen de gemeenten en de waterschappen wordt op regionale schaal samengewerkt in de waterketen. De gemeentelijke taken op het gebied van water (bijvoorbeeld riolering, regenwater-opvang) worden afgestemd met de taken van het waterschap. Het gaat dan onder meer over waterzuivering en het beheer van oppervlaktewater. Doel is om door bundeling kwaliteits- en efficiencyvoordelen te halen, zowel in de sfeer van de investeringen als op het gebied van beheer. De regionale samenwerking leidt tot lokale uitwerkingsplannen. Wij hebben als 's-Hertogenbosch een actieve rol in dit regionale project. We voeren het project in onze eigen gemeente – als opvolger van de reeds bestaande samenwerking met het waterschap - uit. Ook kunnen we op verzoek deskundigheid leveren en zijn we betrokken bij de lokale uitwerking in andere gemeenten.

7) Het onderzoek in opdracht van de provincie

Ook de provincie beweegt uiteraard in het krachtenveld van samenwerkingsvormen binnen de regio. Onder meer heeft de provincie de adviescommissie Krachtig Bestuur de opdracht gegeven een onderzoek te doen. Een onderzoek binnen de gehele provincie. Gestart is met de regio Noordoost-Brabant. Dit resulteerde in het rapport 'Veerkrachtig bestuur in Noordoost-Brabant'. In dit rapport geeft de adviescommissie onder andere haar kijk op:

- I). de samenwerking binnen de regio Noordoost-Brabant;
- II). de samenwerking binnen de subregio's (waaronder de Meierij);
- III). de aanpak van de bestuurlijke organisatie, waaronder herindeling.

Het rapport omvat conclusies en *voorlopige* aanbevelingen. Het onderzoek is binnen onze regio weliswaar afgerond, maar nog niet in de hele provincie. De adviescommissie Krachtig Bestuur komt naar verwachting eind 2012 met haar eindrapport. Hierin komen de definitieve aanbevelingen te staan. Gedeputeerde Staten zal op dat moment zijn uiteindelijke visie geven. Gedeputeerde Staten heeft u wel al in een brief van 25 september jl. zijn reactie geschreven op de voorlopige aanbevelingen. Over het vervolgtraject met de provincie gaan we op pagina 13 verder in.

Een samenvatting van de aanbevelingen uit het rapport

We geven hier een korte samenvatting. We gaan hier alleen in op de aanbevelingen die gaan over ofwel 's-Hertogenbosch (of ons raken) ofwel de subregio Meierij. Het gehele rapport treft u als bijlage 1 bij dit voorstel aan.

A). Aanbevelingen ten aanzien van 's-Hertogenbosch en de regio Noordoost-Brabant

- 's-Hertogenbosch moet, samen met Oss, het voortouw nemen in de regiovorming Noordoost-Brabant;
- De gemeente 's-Hertogenbosch moet zich positioneren als centrumgemeente. Daarbij moet niet de eigen agenda leidend zijn maar de agenda van de regio;
- Onderzoek de wijze waarop 's-Hertogenbosch intensiever kan samenwerken binnen de regio Noordoost-Brabant in zijn geheel;
- Stel een actieplan op voor het betrekken van de drie (vier) O's/de triple Helix voor de regionale ontwikkeling;
- Vanuit een versterking van de subregio's werken aan een versterking van de totale regio;
- Maak een regionaal investeringsfonds. Start met bijvoorbeeld € 5,= per inwoner.

B). Aanbevelingen ten aanzien van de samenwerking binnen de subregio Meierij

- Zet in op versterking van de subregio's. Om daarmee de uitvoeringskracht van de deelnemende gemeenten te vergroten;

- Voer binnen de subregio discussie hoe de samenwerking uitgebreid kan worden: van alleen operationele taken naar ook de beleidsinhoudelijke strategische vraagstukken;
- Stel binnen de subregio een horizon: op welk moment moet sprake zijn van resultaat-gerichte samenwerking dan wel samengaan?
- Inventariseer de wijze waarop 's-Hertogenbosch intensiever kan samenwerken op operationeel en strategisch vlak in de Meierij;
- Inventariseer de bereidheid binnen de Meierij voor intensieve samenwerking. Uitmondend in een gezamenlijke backoffice. Sluit niet op voorhand uit, dat dit wordt gevolgd door een bestuurlijke fusie.

C). *Aanbevelingen ten aanzien van de bestuurlijke organisatie, waaronder herindeling*

- Opdeling van Maasdonk ligt in de rede, omdat dit het meest aansluit bij de maatschappelijke realiteit.
- Heroverweeg de (bestuurlijke) positionering van het bedrijventerrein Heesch-West.

We hebben met interesse kennis genomen van dit rapport met voorlopige aanbevelingen. Het houdt ook ons een spiegel voor. Soms een kritische noot. Meestal een bevestiging van de ingeslagen weg. Grosso modo onderschrijven we de rode draad in het rapport: voor een sterke toekomst zijn zowel een sterke regio als sterke subregio's nodig.

8) Continuering en intensivering van het ingezette beleid

In dit raadsvoorstel stellen we u voor de ingezette beleidslijn te continueren. En op een aantal punten te intensiveren. Het rapport van de adviescommissie Krachtig Bestuur bevestigt deze continuering en intensivering. Concreet betekent dit dat we ons beleid (blijven) inzetten op:

1. ***Ons vertrekpunt, ook bij regionale en subregionale samenwerking, is de autonomie van de gemeenten***

We gaan uit van de autonome kracht van gemeenten. De gemeente is, althans als de schaal groot genoeg is, de entiteit waar lokale taken het best uitgevoerd kunnen worden. Een gemeente kan lokale taken het best integreren en in de plaatselijke context uitvoeren. Ook vinden wij dat op gemeentelijk niveau het best vorm kan worden gegeven aan de democratische controle en de bestuurlijke verantwoordelijkheid.

Dit vertrekpunt brengt ons ook tot de voorkeur om bij de regionale samenwerking uit te gaan van lichte structuren. Onder 'lichte' (samenwerkings)structuren verstaan we dan bijvoorbeeld portefeuillehoudersoverleggen, projectmatig overleg en bestuursafspraken. Bij lichte governance-structuren behouden gemeenteraden en colleges van B&W hun eigen verantwoordelijkheden. In sommige gevallen ontkomen we niet aan zwaardere governance-structuren: zoals bij de RUD's. In dat geval streven we naar een goede balans tussen maximale efficiency, maximale lokale keuzevrijheid en maximaal democratisch toezicht. Op pagina 14 gaan we nader in op het onderscheid tussen lichte en zware governance-structuren.

2. ***We nemen het voortouw in de regio Noordoost-Brabant, samen met de gemeente Oss***

We staan voor een sterke regio. De belangen in en van de regio zijn ook uitdrukkelijk onze belangen. Dat betekent dat we ons ervoor blijven inzetten. Volgens het principe van de sterkste schouders die de zwaarste lasten dragen, betekent dat dat wij als

centrumgemeente het voortouw blijven nemen in de ontwikkeling van de regionale samenwerking. Wij doen dat samen met Oss.

De regionale samenwerking evolueert op deze wijze al sinds 2009. Dit in goed overleg en medewerking van de provincie die de eerste jaren ook een financiële bijdrage heeft gedaan aan de samenwerking.

Kernwaarden in de samenwerking zijn:

- “vrijwillig maar niet vrijblijvend”;
- één duidelijke agenda met één focus: agrofood;
- één boegbeeld: de burgemeester van de centrumstad;
- één werkorganisatie;
- één budget.

Als centrumstad komen wij namens de regio ook op voor de belangen van de regio in die gremia waar de regio niet direct is vertegenwoordigd. Denk aan BrabantStad-verband. Dat is nieuw ten opzichte van voorgaande jaren. Het vraagt dan ook om een intensieve regionale samenwerking.

Het onderwerp ‘één regiofonds’ is nog onderwerp van discussie tussen de partners. Een gezamenlijk regiofonds is bedoeld ter financiering van projecten. Van onze kant hebben wij u in de begroting 2013 al voorgesteld om voor onze gemeente al een fonds in te stellen. Dat fonds kan dan dienen als aanjaagbudget voor duurzame, economische stimulering in de stad en regio. Wij hopen dat dit goede voorbeeld ook anderen in de regio doet volgen.

3. *We intensiveren de aandacht voor de subregio Meierij*

De samenwerking met de directe buurgemeenten en andere organisaties binnen het Meierijgebied is voor hen en voor ons belangrijk. Gezien de ontwikkelingen en de behoeften in de subregio willen we de samenwerking intensiveren.

Dit betekent onder meer dat we:

- de samenwerking met de Meierijgemeenten nadrukkelijk op twee manieren zullen inkaderen:
  - a. vanuit het perspectief van de regio Noordoost-Brabant: voor de grote, strategische projecten.
  - b. én vanuit het belang van de Meierij: voor de gezamenlijke subregionale projecten.
- actief streven naar verdere projectmatige samenwerking;
- actief streven naar afstemming van beleid op het gebied van wonen, werken en toerisme & recreatie. Dit onder de vlag van het RRO (Regionaal Ruimtelijk Overleg van de regio Noordoost-Brabant, op basis van de provinciale structuurvisie);
- open staan voor samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering. Zowel samenwerking met gebundelde gemeenten als dienstverlening aan individuele gemeenten behoort tot de mogelijkheden.

We hebben geen behoefte aan een specifieke governance voor de Meierij. Het overleg speelt zich af op inhoudelijk niveau en kent per onderwerp een eigen structuur en deelnemers. Het is niet nodig dit te veranderen. De burgemeesters- en secretarissenoverleggen dienen als – lichte - coördinatiestructuur en als platform om algemene samenwerkingsvraagstukken te bespreken.

4. *We nemen verantwoordelijkheid voor de regionale afstemming van gemeentelijke taken*

Er is in toenemende mate behoefte dat gemeenten hun taken op elkaar afstemmen. Daar zijn verschillende redenen voor:

- decentralisatie met een regionale component (bijvoorbeeld jeugdzorg);
- partners die op regionaal niveau georganiseerd zijn en die behoefte hebben aan een zekere eenduidigheid (bijvoorbeeld politie);
- taken die gemeenten niet alleen kunnen uitvoeren (bijvoorbeeld arbeidsmarktbeleid).

Van centrumgemeenten mag hierbij een organisatorisch coördinerende of inhoudelijk leidende rol worden verwacht. Wij zijn bereid deze rol op ons te nemen. Net zoals we bij veiligheid en de RUD's hebben laten zien. In de komende tijd staan alle gemeenten afzonderlijk en de 20 regiogemeenten gezamenlijk voor een belangrijke opdracht. De opdracht om de taken op het gebied van jeugdzorg, AWBZ en Werken naar Vermogen goed te organiseren.

5. *We nemen geen initiatief ten aanzien van discussies over herindeling. We zijn daarbij nu niet aan zet. We staan open voor voorstellen vanuit Maasdonk en/of de provincie;*

Ons standpunt over herindeling in algemene zin

We blijven uitgaan van zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid voor lokale overheden. We oordelen niet over een ondergrens voor taakuitvoering en gunnen alle gemeenten hun zelfstandigheid. Toch sluiten we herindeling niet uit. Herindeling kan in bepaalde situaties óók een toekomstgerichte keuze zijn. Intergemeentelijke samenwerking is niet in alle situaties de oplossing. Wij dringen echter niet actief aan op herindeling. Maar wanneer andere gemeenten in onze regio of de provincie plannen hebben, mengen we ons actief in het debat.

Ons standpunt over de aanbevelingen uit het rapport 'Veerkrachtig bestuur'

In het rapport 'Veerkrachtig bestuur' doet de adviescommissie uitspraken over mogelijke herindelingen binnen de provincie. Onder meer over Maasdonk en Bernheze. We zijn van mening dat wij op dit moment niet aan zet zijn. Dat zullen de betrokken colleges van B&W, samen met de provincie, inhoud moeten geven. Gegeven de situatie in Maasdonk en de uitspraken van de adviescommissie, kan toevoeging van (delen van) Maasdonk aan 's-Hertogenbosch in discussie komen. Wij staan hier open voor.

Ons standpunt over het bedrijventerrein Heesch-West

De adviescommissie is van mening dat de (bestuurlijke) positionering van het regionaal bedrijventerrein Heesch-West heroverwogen dient te worden. Ze beschrijft hierbij de mogelijkheid Heesch-West onder te brengen in onze gemeente. We kunnen ons, onder bepaalde condities, vinden in deze mogelijkheid, namelijk:

- het stedelijke en regionale belang van dit bedrijventerrein is groot. Het moet vooral grootschalige bedrijven faciliteren. De mogelijkheden hiertoe zijn nu en in de toekomst in onze stad beperkt;
- Voor onze stad is dit deels het alternatief voor het ooit beoogde bedrijventerrein Kloosterstaat.

Wel zullen wij met onze partnergemeenten blijven werken aan een gezamenlijke ontwikkeling van het bedrijventerrein.

9) Verder proces

Het gesprek aangaan met de provincie

In paragraaf 7 verwezen we al naar de brief van de provincie van 25 september 2012. In deze brief aan u gaven Gedeputeerde Staten hun reactie op de voorlopige aanbevelingen. Ook kondigden zij dialoogconferenties aan. Het doel van deze dialoogconferenties is het 'verkennen van de kansen voor de regio. En met elkaar in discussie gaan hoe deze kansen verzilverd kunnen worden'. Uiteraard zal de provincie ook alle betrokken gemeenteraden nader willen informeren over het onderzoek en de uitkomsten. Waar het gaat om beleidsvoorbereiding of beleidsuitwerking zijn wij van mening dat de colleges de directe gesprekspartners van Gedeputeerde Staten zijn. Met de vaststelling van dit raadsvoorstel geeft u ons hiervoor de kaders.

Met betrekking tot de door de provincie voorgestelde dialoog zijn we te allen tijde bereid de provincie uit te nodigen. Om als partner mee te doen in de, in dit raadsvoorstel, geschetste ontwikkelingen van de regionale samenwerking. Wij hanteren daarbij twee premissen:

1. We vinden dat de regie bij de regio dient te liggen. Waar mogelijk en nodig zoeken wij uiteraard graag de samenwerking en het partnerschap met de provincie op de verschillende thema's in de regionale samenwerking.
2. We houden vast aan de door de regio reeds ingezette lijn. Die lijn is tot op heden ook ingezet met medeweten en medewerking van de provincie. Zoals uit het, in dit raadsvoorstel, geschetste beeld blijkt heeft de regio de meeste adviezen van de adviescommissie Krachtig bestuur inzake de regionale samenwerking op de schaal van Noordoost-Brabant reeds ter hand genomen. Dat neemt niet weg dat wij in een dialoog met de provincie openstaan voor mogelijke veranderingen.

Nieuw regeerakkoord

Het nieuwe regeerakkoord heeft vergaande voornemens op het gebied van de bestuurlijke organisatie van Nederland. Het akkoord spreekt over behoorlijke afnames van het aantal provincies en gemeenten. Het uitgangspunt van vrijwillige herindelingen van het vorige Kabinet wordt daarmee losgelaten. De specifieke uitwerking van het regeerakkoord is ons op dit moment van schrijven nog onhelder. Zodra daar meer duidelijkheid over ontstaat zullen we dit met u oppakken.

10) De raad in stelling

Met dit raadsvoorstel geeft u ons heldere kaders voor de toekomst. Zowel inhoudelijk als procesmatig. In deze paragraaf schetsen we op welke wijze wij uw raad in positie willen houden en in stelling willen brengen.

Ten aanzien van regionale en subregionale samenwerking

Ons optreden binnen de regio en subregio zal uw bevoegdheden volledig intact laten. We baseren onze inbreng op de door u vastgestelde beleidskaders en het coalitieakkoord. We leggen hierover verantwoording af binnen de reguliere planning- en controlecyclus. Ten aanzien van bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden zullen we u op het juiste moment in stelling brengen. Regionale samenwerking is immers een gezamenlijke inspanning.

Uw sturende bevoegdheden komen naar voren bij:

- strategische kwesties. Strategische kwesties die onder meer gaan over samenwerking bij infrastructurele projecten of die over uw budget- of andere raadsbevoegdheden gaan. Bij de beleidsvoorbereiding op nieuwe thema's en projecten is het soms nodig dat we 'voorsorteren'. Dit zullen we altijd doen onder de voorwaarde dat de gemeenteraden hun bevoegdheden kunnen uitoefenen.

- de reguliere budgetcyclus. In de jaarlijkse begroting leggen we u onze voornemens voor als het gaat over regionale samenwerking. We leggen daarover jaarlijks verantwoording af in de jaarverslagen;
- het aangaan of wijzigen van gemeenschappelijke regelingen en het meebeslissen over kaders voor gemeenschappelijke regelingen. Daarop gaan we hieronder nader in.

Ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen

Binnen de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zijn lichte en zware governance-structuren te onderscheiden. Wij blijven binnen onze regionale en subregionale samenwerkingsvormen streven naar lichte governance-structuren. Die hebben onze voorkeur, onder meer omdat daar het democratisch toezicht het meest direct georganiseerd is.

Lichte governance-structuren hebben onze voorkeur

Bij lichte governance-structuren behouden gemeenteraden en colleges van B&W hun eigen verantwoordelijkheden. De gemeentelijke autonomie blijft zoals die is. Er is geen sprake van verlengd lokaal bestuur met overdracht van beleidsbepalende, verordenende en budgettaire bevoegdheden. Onder 'lichte' governance-structuren verstaan we bijvoorbeeld portefeuillehoudersoverleggen, projectmatig overleg en bestuursafspraken. Samenwerking met een lichte governance-structuur heet soms ook wel netwerksamenwerking: de samenwerking krijgt vorm door inspanningen van de deelnemende organisaties en het samenwerkingsverband kent geen (grote) eigen uitvoeringsorganisatie.

Soms zijn zware governance-structuren onontkoombaar

In sommige gevallen ontkomen we niet aan zware (verplichte) vormen van samenwerking, zoals bij de RUD's, veiligheidsregio en de GGD. Voor dit soort gevallen zijn er gemeenschappelijke regelingen (GR's) met een eigen openbaar lichaam en een eigen uitvoeringsorganisatie. Er is dan sprake van verlengd lokaal bestuur, waarbij bepaalde taken en/of bevoegdheden zijn overgedragen. Overdracht van raadsbevoegdheden kan alleen plaatsvinden op basis van een raadsbesluit. Bij zware GR's streven we naar een goede balans tussen maximale efficiency, maximale lokale keuzevrijheid en maximaal democratisch toezicht.

We geven de invloed van gemeenten in GR's, samen met u, als volgt vorm:

- Uw raad wordt in stelling gebracht bij het aangaan van nieuwe of gewijzigde GR's. Afhankelijk van het type GR wordt u ofwel om instemming gevraagd ofwel om wensen en bedenkingen. Bij de vaststelling van de kaders voor verbonden partijen hebt u afspraken vastgelegd over de rolverdeling. En over de wijze van informatieverstrekking. GR's zijn immers ook vormen van verbonden partijen. In bijlage 7 kunt u hiervan een korte samenvatting teruglezen.
- U bent, samen met de andere gemeenteraden, aan zet bij de vaststelling van kaderstellende documenten van zware gemeenschappelijke regelingen.
- Het bestuur van GR's bestaat altijd uit collegeleden van de deelnemende gemeenten. Wij nemen actief deel aan de algemene en dagelijkse besturen van de grote GR's.
- De colleges hebben ter verdere uitdieping van het verlengd lokaal bestuur 'adoptieregelingen' ingesteld: een groep ambtenaren kijkt kritisch mee naar de GR's en bereidt voor alle deelnemende gemeenten in de GR de kadernota, begroting en andere majeure ontwikkelingen voor. Dit gebeurt in de vorm van concept-raadvoorstellen. Deze worden via de colleges voorgelegd aan alle deelnemende gemeenteraden.
- Een coördinerend burgemeester behartigt de bestuurlijke aansturing van de integrale afweging tussen de gemeenten/de GR's en tussen de verschillende GR's. Dit is momenteel de burgemeester van Oss.

- Elke gemeenteraad kan zijn eigen college ter verantwoording roepen over zijn inbreng in de GR.

De Wet gemeenschappelijke regeling is (nog) niet gedualiseerd. Een gevolg hiervan is dat de controle op de beleidsuitvoering van GR's (nog) niet op alle fronten gedegen is uitgewerkt. Hiervan zijn we ons als deelnemende gemeenten bewust. We nemen ons voor om deze lacune in de komende jaren in overleg met u en de andere gemeenten op te lossen.

Ten aanzien van herindelingen

Uw raad beslist over voorstellen tot herindeling. Wij zullen u bij een herindeling tijdig een raadsvoorstel voorleggen, waarbij wij zullen ingaan op alle aspecten en consequenties van de te maken keuze.

We begrijpen dat u geïnformeerd en betrokken wilt worden bij de beleidsvoorbereiding rondom herindelingen. Wij zullen u tussentijds, bij belangrijke stappen, via raadsinformatiebrieven informeren.

11) Financiële paragraaf

n.v.t.

12) Communicatie

Na de vaststelling van de kaders zullen wij deze actief uitdragen. Richting de regio, de subregio-gemeenten, provincie en andere externe partners.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg   mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:

1. Concept-rapport Veerkrachtig Bestuur 28 augustus 2012
2. Brief aan gemeenteraad d.d. 24 mei 2011
3. Motie regionale samenwerking d.d. 11 september 2012
4. De Agenda 2020 van de regio
5. Leden Strategisch beraad en organigram 5-sterrenregio NOB
6. Brief aan de gemeenteraad over project Krachtig bestuur d.d. januari 2012
7. Overzicht formele taakverdeling tussen raad en college bij gemeenschappelijke regelingen (uit: kaders voor verbonden partijen, 11 januari 2011)

Ter inzage:

- brief aan commissie BZ met actueel overzicht van (sub)regionale samenwerking d.d. augustus 2012

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch in zijn openbare vergadering van 11 december 2012;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 6 november 2012,
regnr. 96568;

gelet op de Gemeentewet;

Besluit

Instemmen met continuering en intensivering van de ingezette beleidslijn:

Op het gebied van regionale en subregionale samenwerking:

1. Is het vertrekpunt, ook bij samenwerking, de autonomie van de gemeenten;
2. Nemen we het voortouw in de regio Noordoost-Brabant, samen met de gemeente Oss;
3. Intensiveren we de regionale ruimtelijke economische triple helix samenwerking en ontwikkelen die verder;
4. Intensiveren we de aandacht voor de subregio Meierij;
5. Nemen we de verantwoordelijkheid voor de regionale afstemming van gemeentelijke taken.

Op het gebied van bestuurlijke organisatie:

6. Nemen we geen initiatief ten aanzien van discussies over herindeling. We staan open voor voorstellen vanuit Maasdonk en/of de provincie;
7. Stimuleren we, onder bepaalde condities, dat het regionaal bedrijventerrein Heesch-West onderdeel wordt van 's-Hertogenbosch;
8. Verzoeken we het college raadsvoorstellen over herindeling tijdig aan te bieden.

Over de wijze waarop we dit in 's-Hertogenbosch invullen doen we de volgende uitspraken:

9. We willen de controlerende taak van de gemeenteraden bij gemeenschappelijke regelingen waar nodig en mogelijk versterken. We vragen het college om hiervoor initiatieven te nemen en in overleg te treden met de andere gemeenten;
10. We zien het college als de gesprekspartner van Gedeputeerde Staten. Uiteraard binnen het reguliere mandaat;
11. We vragen het college het beleid uit te voeren conform de reguliere taakverdeling tussen raad en college, waarbij:
  - o inhoudelijke zaken aan de raad worden voorgelegd in de voorjaarsnota en de begroting;
  - o Waar nodig tussentijdse informatie wordt verstrekt aan de hand van raadsinformatiebrieven;
  - o in het jaarverslag verantwoording wordt afgelegd over het optreden van het college in samenwerkingsverbanden.

's-Hertogenbosch,
De gemeenteraad voornoemd,
De griffier,

De voorzitter,

drs. A. van der Jagt

mr. dr. A.G.J.M. Rombouts